

СТАНОВИЩЕ¹

на представените трудове за участие в конкурс за академичната длъжност ДОЦЕНТ по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Комуникационен мениджмънт на факти и данни), обявен от СУ „Св. Климент Охридски“ в ДВ, бр. 48 от 28.06.2022 г.

Рецензент: проф. д-р Тотка Монова

Кандидат: Мая Димитрова Василева, гл. асистент, д-р във ФЖМК

Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса научно-образователна продукция

Представеният от гл. асистент д-р Мая Василева комплект с материали напълно съответства с „Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ и е съобразен със законовата рамка на съответните нормативни актове.

Кандидатът д-р Мая Василева е представила общо 23 научни труда и 2 рецензии.

Селектирани за участие в конкурса са 16 текста, от които 2 монографии – „Работа с факти и данни в цифрова среда“, София, 2022, 220 с. и „Ерата на вечерното токшоу: Продуциране на вечерно токшоу за онлайн платформи“, София, 2021, 270 с. Всички депозирани за рецензиране текстове точно отговарят на направлението на конкурса.

Съгласно приложената справка кандидатът надхвърля минималните национални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ като, от общо събраните 690 точки, за цитирания в монографии и колективни томовете с научно рецензиране точките са 190, а за цитирания и рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране – 55.

Колегата Мая Василева е доказал се специалист в изследванията на новите медии и по-специално на трансформациите, на които традиционната медийна система и класическата журналистика вече всекидневно обективно е подложена. В тази област тя има богат и изследователски, и преподавателски опит. Участва активно в национални и международни конференции и семинари; ръководител е на магистърската програма „Продуцентство и креативна индустрия“; научен ръководител е на 22 успешно защитили дипломанти (в периода 2014 – 2021 г.).

Д-р Мая Василева е титулярен преподавател в специалност „Комуникационен мениджмънт“ на ФЖМК и преподава лекционни курсове по „Работа с факти и данни в цифрова среда“, „Управление на продуцентски проекти“, „Телевизионно новинарство“, води и практическо обучение по дисциплината „Учебно студио 1“. Учебно-педагогическата ѝ работа се характеризира със системност, целенасоченост и висок професионализъм, за което тя се ползва с авторитет сред нашата академична колегия, а за иновативните модерните форми на преподаване, регулярното актуализиране на съдържанието и библиографиите на учебните програми тя е високо ценена от студентите.

Д-р Василева е утвърден специалист в своята област, за което често е канена като експерт и

¹ Забележка: Препоръчителен обем на становището – 2-3 стандартни страници.

консултант от различни институции.

Активно работи по различни научни проекти, за периода 2010 – 2022 г. е член на научните екипи на 5 проекта и ръководител на проект по НИС (2020 г.) „Качествена журналистика и нова комуникационна среда“, част от изследванията и резултатите от който са в основата на монографията ѝ „Работа с факти и данни в цифрова среда“.

Като безусловно приемам формулираните и представени от кандидата научни новости и приноси, бих искала да се спра по-подробно на хабилитационния труд „Работа с факти и данни в цифрова среда“ – освен всичко друго и защото той е най-близко до научноизследователското поле, в което работя.

На вниманието ни е предложен **значим и изключително актуален труд**. Според мен **това е първото цялостно и задълбочено изследване от български автор**, чийто център на внимание е фокусиран върху без съмнение най-радикалната и динамична в историята на медиите жанрова дивесификация. Новите медии и социалните мрежи провокираха нов вид комуникативна ситуация, което доведе до преструктуриране на публиките и до преместване на властовите центрове. Личните блогове, сайтове, подкастове, профили в мрежите – за разлика от професионалните медии – днес ни осведомяват преди всичко за породените от социалните факти емоции и преживявания, отколкото за самия факт, т.е. твърде често днес онтологичният факт вече не е център, ядро на класическия медиатекст. Оттук до фалшивите новини, хибридните войни, постистината и пр. явления и проблеми на модерната комуникация крачката е много малка. Открито дискуссионен днес е въпросът дали става дума за трансформация на дискурсивни модели и жанрови форми от традиционните медии и адаптирането им към новите медии или са налице вече две различни жанрови системи в общото глобално медийно поле. Струва ми се, че предложеният от д-р Мая Василева хабилитационен труд ни дава доста категорични доказателства в полза на второто и тук според мен е един от съществените приноси на този текст, защото проучванията ѝ, анализите и заключенията ѝ в тази насока са добре подплатени и аргументирани с представителни емпирични данни.

Тази нова комуникативна ситуация от друга страна поставя през изследователите задачата да търсят и да разработват нови методики за описание, проучване, анализиране и прогнозиране на скоротечните промени в новите медийни пространства, на които всекидневно вече сме свидетели. Необходимостта от подобна методология за бързи рефлексии по отношение на медийното съдържание отчетливо се вижда в периоди на глобални – като ковид пандемията или войната в Украйна – или пък от по-частен характер обществено политически кризи каквато например е актуалната ситуация в момента у нас. Кризите поставят остро въпроса за бърза реакция от страна на държавните институции, в това число и с промяна на определени законови рамки, за да бъдат защитени аудиториите от пропагандни манипулации и информационни дезинформации от всякакъв вид. Но преди подобна намеса е важно точно и прецизно, защитено от политически и партийни спекулации, да бъде анализирано съдържанието, което институционалните медии и социалните мрежи разпространяват. Тук виждам другия основен принос на хабилитационния труд – д-р Мая Василева въвежда определение за „проблематизирана информация“ като конкретизира, а така го прави и възможно за най-различни емпирични изследвания, понятието „деформирани твърдения“. Акцентирам специално върху теоретичното разработване на видовете „деформирани твърдения“, защото в чисто лингвистичен план те винаги опират до проблема за дешифриране на пресупозициите (или на „мрежата от пресупозиции“, както я определя Умберто Еко), който е ключов за всички видове инфотактики и хибридни войни. Според мен нито едно изследване за фалшивите новини и постистината не е пълно без детайлното

„разнищване“ на пресупозициите на комуникатора и на реципиента, което обаче за съжаление рядко се прави, поради тясната му лингвистична специфика. Именно затова адмиравам предложените от д-р Василева рамки при определянето на „деформираните твърдения“ и макар че тя ги разглежда от друг ъгъл, те са напълно приложими и при едно чисто текстолингвистично изследване. Специално искам да отбележа като приносно и авторското теоретично рамкиране за „конструиран комуникационен контекст на въздействие на форми на проблематизирана информация“, извън което пък е невъзможно днес да се анализират категории като „жанров баланс“, „жанров хоризонт“, „жанрова компетентност на публиките“, хипертекст и сторителинг.

Както отбелязах, налице е не просто нов вид жанрова система, а и нов тип медиатекст, най-характерното за който е преместването на акцента от максимално изчистена от субективизъм информация при класическата качествена журналистика към оценки и аргументации предимно от емоционален характер и това се дължи на новите форми на свобода на писане-говорене-изразяване, които новите медии предоставят. Това от своя страна актуализира и безспорно го превръща в принос на хабилитационния труд и авторското определение, а също и типологията му, на понятието „информационен безпорядък“.

От практико-приложните приноси най-интересно за мен беше, затова и специално го отбелязвам, „систематизацията на оригинални методологии за преценка и оценка на истинността на информацията в съпоставителна перспектива на практиката на световни водещи медийни организации“, особено като имам пред вид неограничените на практика възможности на социалните мрежи за разрушаване на експертното и на йерархията на авторитетите.

Съдържателният анализ на основните научни, научно-приложни и практико-приложни, бих прибавила и методически, приноси на гл. асистент д-р Мая Василева доказва високата академична подготовка на кандидата за участие в конкурса за „доцент“ по Комуникационен мениджмънт на факти и данни. Бих добавила, че представеният хабилитационен труд притежава качествата да бъде академичен ориентир при актуализирането и обновяването на учебното съдържание на учебни дисциплини не само в специалността „Комуникационен мениджмънт“, но и в специалност „Журналистика“.

Заклучение

Хабилитационният труд „Работа с факти и данни в цифрова среда“ (София: БМГК Комерс ЕООД, 2022, 220 с. ISBN 978-619-92104- 1-3) **и цялостната представена научна и изследователска продукция** на гл. асистент д-р Мая Василева съдържат безспорни научни и научно-приложни резултати, които представляват **оригинален принос** в съвременната теория на масовата комуникация.

Всички представени текстове напълно съответстват на изискванията на ФЖМК по профила на обявения конкурс.

Анализът на цялостната публикационна дейност на д-р Мая Василева **категорично доказва, че тя притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения**, свързани със специалността „Комуникационен мениджмънт“ като цяло и с преподаваната от нея теоретична дисциплина „Работа с факти и данни в цифрова среда“, на която е титуляр, в частност.

Без съмнения кандидатът демонстрира качества и умения за провеждането на съвременни научни изследвания по собствени, апробирани и доказани, методики, както и реализирането на едно модерно, адекватно на изискванията и предизвикателствата на глобалния XXI век, академично обучение.

Въз основа на направения анализ на цялостната преподавателска и научно-изследователска дейност на гл. асистент д-р Мая Димитрова Василева убедено предлагам на уважаемите колеги от научното жури тя да бъде избрана за „доцент“ в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Комуникационен мениджмънт на факти и данни), за което гласувам положително, а така също и да бъде предложено на Научния съвет към ФЖМК да утвърди избора на д-р Мая Василева.

Дата: 5 ноември 2022 г.

Член на журито:

/проф. д-р Тотка Монова/